



## **Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica**

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Provisione Et Obtentione Beneficiorvm

**Leuren, Peter**

**Coloniæ Agrippinæ, 1704**

153. An, quando, qualiter patronus privetur jure præsentandi ob præsentatum inhabilem.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74485](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74485)

dens seu cadens super eum juramentum, ut irrevocabilis fiat, juxta gl. & text. c. licet mulieres, de jure jurando, in 6. impeditque dictum juramentum, ut Barb. & Castrop. ne habens instituire auctoritate sua actum factum contra dictum juramentum approbare possit, ne sit perjuri cooperatores; & si celeretur factum de super juramentum, actus tanquam dolosus & subreptivus reddatur invalidus; ad quod tamen postremum ait Castrop. ex nullo constare, quod propter relationem juramenti talis presentatio reddatur subreptiva; cum hæc non videatur qualitas necessarii exprimenda; uti nec quoddam ob antecedens juramentum reddatur invalida secunda presentatio; dum hæc, eo non obstante, ab Ordinario admittitur. Unde etiam ait Covar, Lopez, Martienz. &c. admittere non obstante juramento, validam esse secundam presentationem, si expressè vel tacitè eam approbaverit Ordinarius.

3. Porro illud hic observandum ex Card. de Luc. de jurep. d. 43. num. 10. quod, quoniam id, quod dictum est, juramentum reddere invalidam secundam presentationem, dispositum est in gratiam ejus, cujus favore adjectum est juramentum, ipso non curante vel relaxante, non videri, quid prohibeat, quod minus talis secunda presentatio sit valida, citatque pro hoc Rotam.

*Questio 150. Num etiam simplex promissio de non variando invalidet pari modo secundam presentationem?*

**R**espondent affirmativè Castrop. cit. num. 7. citatque Lap. allegat. 78. nu. 4. Gurtier. cit. n. 13. & Gregor. Lap. eò quod facta promissione cedat quis juri, quod habebat ad variandum.

*Questio 151. Num si quis retento patronatu cesserit juri presentandi, possit dicto modo variare?*

**R**espondeo affirmativè: Castrop. num. 10. eò quod dupliciter fieri possit hæc cessio retento patronatu. Primò: si quis potestatem presentandi alteri sine limitatione committat. Secundò: si tantum pro illo beneficio vacante quomodocunque quis cedat; utraque autem hæc cessio juris presentandi, retento patronatu, aliter fieri non potest, quam constituendo procuratorem; sed hunc revocare quis possit validè, etsi juraverit, se non revocaturum.

#### PARAGRAPHVS IV.

##### De personis presentandis.

*Quæres 152. in genere: An, & qualiter patronus presentare debeat habilem?*

**R**espondeo primò: tenetur presentare idoneum, hoc est habentem omnia requisita, tam quæ ex natura beneficii, quam quæ ex lege foundationis desiderantur. Lessl. l. 2. c. 34. n. 29. Card. Luc. de jurep. d. 64. num. 28. cum communi. Peccare etiam patronum mortaliter, qui indignum presentat, eò quod muneri suo non satisfaciat, & Ecclesiæ creet magnum incommodum; adeoque etiam teneri patronum inquirere in vitam & mores Clerici, antequam eum presentet, tradit Pirh. h. t. n. 45. ex Azor. quem citat p. 2. l. 6. c. 21. q. 4.

2. Respondeo secundò: requiritur, ut presentandus dignus & idoneus sit tempore presentationis. Pirh. loc. cit. citans Barb. in c. significavit. h. t. n. 8. Non tamen prohibitum est presentare inhabilem sub conditione habilitatis seu capacitatis, modò hæc intra juris terminum superveniat, ac verificetur; cum censeatur presentationem facere de hoc tempore, quo conditio purificatur, Card. Luc. in sum. juris. num. 109. (ubi tamen id limitat hoc modo: nisi agatur de præjudicio illius habilis, cui secutà vacatione jus quæsitum esset, quod per supervenientem alterius habilitatem tolli non debeat) & de jurep. d. 45. num. 7. atque ita presentari poterit inhabilis sub conditione impetrandi dispensationem super aliquo requisito à jure vel lege fundatoris, Corrad. l. 4. c. 6. num. 28. vide dicta supra de presentatione conditionata. Veruntamen melius faciet patronus differendo presentationem ad ultimum usque diem, vel horam termini à lege præfinitæ presentandum; atque ita expectando capacitatem personæ sibi placitæ, quæ ob superventam capacitatem possit validè presentari; cum non inveniatur in jure cautum, ut illi secutà vacatione teneatur presentare, vel nominare eum, qui tunc capax & habilis reperitur; nam licet in beneficiis Ecclesiasticis non detur illa suspensio, quæ datur in fideicommissis (de quo vide Card. Luc. tit. de fideicommissis d. 7. & 8.) id tamen intelligitur ultra terminum à jure præfinitum, ac pro magis diuturna vacatione, non autem ipso termino durante. Card. de Luc. de jurep. d. 45. num. 8. Licet autem hoc modo differre possit presentationem, & expectare capacitatem, ad hoc tamen non tenetur, nec cogi potest. Card. Luc. ibidem: Ex quibus sequi videtur, quod, dum patronus vi foundationis tenetur presentare aliquem de certa familia, is autem non nisi ad finem termini dati ad presentandum sit capax, non teneatur patronus expectare, sed possit precipitare presentationem, & primo etiam mense à vacatione beneficii presentare alium capacem; etsi is non sit de familia. Porro in genere illos omnes incapaces esse ad hoc, ut presentari possint, qui incapaces sunt institui; & sic presentari non posse illegitimos, neophytos, servos, excommunicatos, irregulares, ait Castrop. loc. cit. p. 7. num. 1. circa quod revidenda, quæ dicta sunt de incapacibus eligi, aut aliter promoveri ad beneficia Ecclesiastica, quorum plura & hic locum habent.

*Questio 153. An, & quando, seu qualiter privetur patronus jure presentandi ob presentatum inhabilem?*

**R**espondeo: quotiescunque patronus scienter presentavit indignum, vel incapacem ad modum electionis factæ de indigno vel incapace non solum actus presentationis est, & remanet infectus, seu malus, sed etiam pro ea vice privatus est potestate presentandi; devolviturque collatio ad Superiorem. Card. Luc. in sum. juris. num. 109. cujus tamen contrarium de patrono laico tenet Pirh. supra citatus: ubi quando variare possit patronus. De cetero, præcindendo à dicta positiva scientia indignitatis, tenet Lessl. l. 2. de just. c. 34. num. 18. neque patronum laicum, neque Ecclesiasticum, dum presentarunt indignum, pro ea vice privati potestate presentandi: Rationem dat, quod, licet in Aurbent. de sanctiss. Episc. dicatur: patrono presentante indignum, debere Episcopum procurare,

ut dignus instituat, id tamen optimè intelligi possit de procuratore per sollicitudinè & mandatum; sollicitando nimirum & mandando patrono, ut dignum præsentet, uti hunc textum explicat Jo. Andr. Item quòd constituitur in c. in cunctis. de elect. loquatur de Electoribus, & quidem Episcopi, adeòque, cum sit pœnalis, extendenda non sit ad patronos. Ac denique quòd patronus tam laicus, quàm Ecclesiasticus præsentatum examinandum & approbandum remittit Ordinario juxta Trid. sess. 7. c. 13. adeòque in culpa non sit, quòd nominari indignum, & consequenter privandus non sit potestate præsentandi alium; si præsentatus repudietur, quia præsumi non debet culpa in tali præsentatione; esto enim quilibet præsentans videatur teneri aptitudinem præsentandi cognoscere, id tamen limitandum hoc modo; nisi alteri à patrono cognitio aptitudinis præsentati remissa sit, ut in præsentati à Trid. ea remittitur Ordinario. Hanc rationem approbat Castrop. cit. d. 2. p. 7. num. 8. & fatetur eam efficacem esse ad probandum, quòd quoties per patronum laicum non steterit, quò minus intra quadrimestre aptitudo præsentati ab Ordinario explorata sit, posse illo repulso præsentare alium, Quin & addit, idem dicendum de patrono ecclesiastico ob dictam rationem, nimirum, quòd si intra semestre præsentatus ab habente instituere fuerit repulsus, possit præsentare alium, & minimè privandus sit pro ista vice potestate præsentandi; eò quòd non sibi, sed instituenti sit commissa exploratio aptitudinis præsentati. Addendumque insuper dicit, quòd, cum in beneficiis curatis non possit patronus ecclesiasticus nominare, nisi ex approbatis ab Ordinario, non possit habere culpam in nominando indigno; cum indignum nominare nequeat; dum omnes judicati digni ab Ordinario. Ac denique num. 9. ait Castrop. solum in hac doctrina excipi posse, si Episcopus esset patronus, & nominaret Clericum suæ diœcesis instituendum ab Episcopo alterius diœcesis; cum enim talis nominatus, utpote subditus Episcopi deberet eidem esse cognitus, ac proinde nominans indignum in culpa foret; & hinc ait censere graves Auctores, in hoc casu non debere talem nominatum ab Episcopo, examinari ab Episcopo instituente, sed ipsam nominationem esse approbationem, citatque pro hoc Abb. in c. significasti. h. 1. & Azor. p. 2. l. 6. q. 21. num. 17.

2. Porro his addendum primò: quòd necessarium sit, ut Episcopus seu institutor mox significet patrono, præsentatū indignum esse. Et si patronus contendat dignū & idoneū esse, providere non posse Episcopum, donec ea lis decidatur, sed interim cogitur Oeconomum constituere, Laym. ad c. cum vos. de off. jud. Ordinar. num. 2. citans Jo. And. & Imol. in cit. c. cum vos. Secundò: si proponatur indignitas ex aliquo crimine canonico, requirit sententiam condemnatoriam pro tali crimine in specie, ita ut non sufficiat, delictum fuisse perspectum & secutum condemnationem, sed exigatur condemnatio pro ipso delicto. Lott. l. 2. q. 6. n. 29. ubi etiam, quòd pro æstimanda omni alia indignitate perpetuò sit procedendum secundum distinctiones & declarationes, quas in unum collegit Lamb. l. 2. p. 1. q. 10. a. 4. num. 21. Tertid: quòd ubi devolutio ob non præsentatum idoneum fit ad superiorem, ea fiat cum omnibus suis qualitatibus, hoc est, is non possit conferre beneficium, nisi tali, si adit, qualè requisivit fundator. Corrad. l. 4. c. 6. n. 41.

P. Leuon. Fori Benef. Tom. II,

Quæstio 154. Qualiter patronus teneatur præsentare digniorem?

1. Respondeo primò: dum præsentatio facienda est de persona determinati alicujus collegii, civitatis, loci, familiæ &c. sufficit, si patronus præsentet idoneum de tali loco, collegio &c. etiamsi extra sint magis idonei; justæ enim, & servandæ sunt leges statuentes, ut aliqua certa beneficia obveniant solum personis ex tali loco, genere &c. cum id spectet ad bonum commune. Bass. to. 2. v. benef. §. 5. num. 12. Quòd si in tali collegio, familia &c. duo sunt, unus idoneus, & alter magis idoneus, debet præsentare magis idoneum; alioquin non videretur fidelis erga Ecclesiam, nec in officio sibi commissio utiliter agere negotium Ecclesiæ, quæ illud ipsi commisit. Bass. ibid. qui etiam ait idem esse, ubi præsentatio est omnino libera; quamvis dicat non improbabile, patronum laicum non teneri præsentare digniorem, etiam ad beneficia curata, cum Trid. sess. 24. c. 18. mandet, præsentandos à patronis laicis examinandos & approbandos ab Examinatoribus synodalibus; unde, cum non ardet patronos ad præsentandum digniores, neque nos ardet debemus. Item cum Trid. non irriter præsentationem digni factam à patrono laico, & illa valida sit, etiam in conscientia teneatur illam Episcopus confirmare, seu præsentatum instituere, & si nollet, posset cogi à superiore. Bass. ibid. citans Dian. p. 2. tr. 15. resol. 37. Garc. p. 7. c. 16. n. 19.

2. Verum tamen Garc. cit. c. num. 2. ait docere Theologos communiter promoventem, eligentem, præsentantem dignum omisso notabiliter digniore peccare mortaliter, licet provisio, electio, præsentatio talis sit valida, citatque pro hoc D. Th. 22. q. 63. a. 9. & quodlib. 8. a. 6. Sotum. de jure & just. l. 3. q. 6. a. 2. & l. 10. q. 2. a. 3. Valent. To. 3. d. 5. q. 7. p. 2. num. 2. Nau. in man. c. 17. num. 73. Azor. p. 2. l. 6. c. 15. q. 18. & c. 21. q. 5. Paris. de resign. l. 4. q. ult. n. 35. Abb. Decium, Covar. & plurimos alios, contra gl. in c. licet, & c. monasterium, 16. q. 7. Imol. Franc. Roch. quos citat n. 11. sentientes contrarium Rationem dat, quam dicit esse communem Theologorum, quòd violetur hoc modo justitia distributiva, & committatur peccatum acceptionis personarum illi oppositum, quòd ex genere suo est mortale; cum beneficia sint bona communia & præmia meritorum. Addit & aliam ex Soto, Aragon. Salo. Bannez & Rebello de oblig. iust. p. 1. l. 3. q. 4. n. 11. & 11, quòd violetur etiam justitia commutativa; cum beneficia sint instituta in stipendium laborantium, & Elector seu provisor (idem est de præsentatore) beneficiorum non sit Dominus, sed dispensator & administrator institutus in bonum Ecclesiæ, teneatur ex officio & fidelitate debita Ecclesiæ, adeòque ex justitia commutativa consulere Ecclesiæ, providendo ei optimum ministrum.

3. Limitant hanc doctrinam Guttier. can. 99. l. 2. c. 11. num. 12. & 28. addens, quòd si aliud dicatur, prælatos fore omnes in statu damnationis, providentes beneficia simplicia dignis, prætermisissis dignioribus. Nav. Ledesm. Vega & alii, quos citat & sequitur Garc. loc. cit. num. 16. & 17. Sub mortali ad Episcopatus & beneficia curata ex præscripto Tridentini esse eligendos digniores; non verò ad simplicia, nisi aliqua lege vel constitutione particulari, aut juramento aliud cautum sit in beneficiis simplicibus; eò quòd hac, ut Garc. num. 23. & 24. non sint bona communia aut præmia me-

G 3

nito-